

Κεφάλαιο 2

**Εντολές: η γλώσσα του
υπολογιστή**

Σύνολο εντολών

- Σύνολο εντολών (Instruction set) – Το «ρεπερτόριο» των εντολών ενός υπολογιστή
- Διαφορετικοί υπολογιστές έχουν διαφορετικά σύνολα εντολών
 - Αλλά με πολλά κοινά χαρακτηριστικά
- Οι πρώτοι υπολογιστές είχαν πολύ απλά σύνολα εντολών
 - Απλοποιημένη υλοποίηση
- Πολλοί σύγχρονοι έχουν επίσης απλά σύνολα εντολών

Το σύνολο εντολών του MIPS

- Χρησιμοποιείται ως παράδειγμα σε όλο το βιβλίο
- Η MIPS Technologies (www.mips.com) έκανε εμπορικό τον Stanford MIPS
- Μεγάλο μερίδιο της αγοράς των πυρήνων (cores) ενσωματωμένων επεξεργαστών
 - Εφαρμογές σε καταναλωτικά ηλεκτρονικά, εξοπλισμό δικτύων και αποθήκευσης, φωτογραφικές μηχανές, εκτυπωτές, ...
- Τυπικό πολλών σύγχρονων ISA (Instruction Set Architecture)
 - Πληροφορία στην αποσπώμενη κάρτα Αναφοράς Δεδομένων MIPS (πράσινη κάρτα), και τα Παραρτήματα B και E

Αριθμητικές λειτουργίες

- Πρόσθεση και αφαίρεση, τρεις τελεστές (operands)
 - Δύο προελεύσεις και ένας προορισμός
`add a, b, c` # `a` gets `b + c`
- Όλες οι αριθμητικές λειτουργίες έχουν αυτή τη μορφή
- *Σχεδιαστική αρχή 1*: η απλότητα ευνοεί την κανονικότητα
 - Η κανονικότητα κάνει την υλοποίηση απλούστερη
 - Η απλότητα επιτρέπει μεγαλύτερη απόδοση με χαμηλότερο κόστος

Αριθμητικό παράδειγμα

- Κώδικας C:

$f = (g + h) - (i + j);$

- Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

```
add t0, g, h    # t0 = g + h
add t1, i, j    # t1 = i + j
sub f, t0, t1   # f = t0 - t1
```

Τελεστές-καταχωρητές

- Οι αριθμητικές εντολές χρησιμοποιούν καταχωρητές ως τελεστέους
- Ο MIPS διαθέτει ένα αρχείο καταχωρητών (register file) με 32 καταχωρητές των 32-bit
 - Χρήση για τα δεδομένα που προσπελάζονται συχνά
 - Αρίθμηση καταχωρητών από 0 έως 31
 - Τα δεδομένα των 32-bit ονομάζονται «λέξη» (“word”)
- Ονόματα του συμβολομεταφραστή (assembler)
 - \$t0, \$t1, ..., \$t9 για προσωρινές τιμές
 - \$s0, \$s1, ..., \$s7 για αποθηκευμένες μεταβλητές
- *Σχεδιαστική αρχή 2:* το μικρότερο είναι ταχύτερο
 - παραβολή με κύρια μνήμη: εκατομμύρια θέσεων

Παράδειγμα τελεστών καταχωρητών

- Κώδικας C:

$f = (g + h) - (i + j);$

- οι f, g, h, i, j στους $\$s0, \$s1, \$s2, \$s3, \$s4$

- Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

`add $t0, $s1, $s2`

`add $t1, $s3, $s4`

`sub $s0, $t0, $t1`

Τελεστές μνήμης

- Η κύρια μνήμη χρησιμοποιείται για σύνθετα δεδομένα
 - Πίνακες (arrays), δομές (structures), δυναμικά δεδομένα
- Για να εφαρμοστούν αριθμητικές λειτουργίες
 - Φόρτωση (Load) τιμών από τη μνήμη σε καταχωρητές
 - Αποθήκευση (Store) αποτελέσματος από καταχωρητές στη μνήμη
- Η μνήμη διευθυνσιοδοτείται ανά byte (byte addressed)
 - Κάθε διεύθυνση προσδιορίζει ένα byte των 8 bit
- Οι λέξεις είναι «ευθυγραμμισμένες» (“aligned”) στη μνήμη
 - Η διεύθυνση πρέπει να είναι πολλαπλάσιο του 4
- Ο MIPS είναι «Μεγάλου άκρου» (“Big Endian”)
 - Το περισσότερο σημαντικό byte βρίσκεται στη μικρότερη διεύθυνση μιας λέξης
 - Σύγκριση με «Μικρού άκρου» (“Little Endian”: το λιγότερο σημαντικό byte βρίσκεται στη μικρότερη διεύθυνση)

Παράδειγμα 1 με τελεστές μνήμης

- Κώδικας C:

`g = h + A[8];`

- `g` στον `$s1`, `h` στον `$s2`, η δνση βάσης του `A` στον `$s3`

- Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

- Ο δείκτης 8 απαιτεί σχετική απόσταση (offset) ίση με 32

- 4 byte ανά λέξη

`lw $t0, 32($s3) # load word`
`add $s1, $s2, $t0`

καταχωρητής βάσης

σχετική απόσταση

Παράδειγμα 2 με τελεστές μνήμης

- Κώδικας C:

`A[12] = h + A[8];`

- `h` στον `$s2`, διεύθυνση βάσης του `A` στον `$s3`

- Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

- Ο δείκτης 8 απαιτεί σχετική απόσταση 32

```
lw    $t0, 32($s3)    # load word
```

```
add   $t0, $s2, $t0
```

```
sw    $t0, 48($s3)    # store word
```

Καταχωρητές έναντι Μνήμης

- Οι καταχωρητές είναι ταχύτερα προσπελάσιμοι από τη μνήμη
- Οι λειτουργίες σε δεδομένα μνήμης απαιτούν φορτώσεις και αποθηκεύσεις
 - Εκτελούνται περισσότερες εντολές
- Ο μεταγλωττιστής πρέπει να χρησιμοποιεί τους καταχωρητές για μεταβλητές όσο περισσότερο γίνεται
 - Να «διασκορπίζει» (spill) στη μνήμη μόνο τις λιγότερο συχνά χρησιμοποιούμενες μεταβλητές
 - Η βελτιστοποίηση καταχωρητών είναι σημαντική!

Άμεσοι τελεστές (immediate)

- Σταθερά δεδομένα καθορίζονται σε μια εντολή
`addi $s3, $s3, 4`
- Δεν υπάρχει εντολή άμεσης αφαίρεσης (subtract immediate)
 - Απλώς χρησιμοποιείται μια αρνητική σταθερά
`addi $s2, $s1, -1`
- *Σχεδιαστική αρχή 3:* Κάνε τη συνηθισμένη περίπτωση γρήγορη
 - Οι μικρές σταθερές είναι συνηθισμένες
 - Ο άμεσος τελεστής αποφεύγει μια εντολή φόρτωσης (load)

Η σταθερά Μηδέν

- Ο καταχωρητής 0 του MIPS (\$zero) είναι η σταθερά 0
 - Δεν μπορεί να γραφεί με άλλη τιμή
- Χρήσιμη για συνηθισμένες λειτουργίες
 - Π.χ., μετακίνηση (move) μεταξύ καταχωρητών
`add $t2, $s1, $zero`

MIPS assembly language

Category	Instruction	Example	Meaning	Comments
Arithmetic	add	add \$s1,\$s2,\$s3	$\$s1 = \$s2 + \$s3$	Three register operands
	subtract	sub \$s1,\$s2,\$s3	$\$s1 = \$s2 - \$s3$	Three register operands
	add immediate	addi \$s1,\$s2,20	$\$s1 = \$s2 + 20$	Used to add constants
Data transfer	load word	lw \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Word from memory to register
	store word	sw \$s1,20(\$s2)	$\text{Memory}[\$s2 + 20] = \$s1$	Word from register to memory
	load half	lh \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Halfword memory to register
	load half unsigned	lhu \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Halfword memory to register
	store half	sh \$s1,20(\$s2)	$\text{Memory}[\$s2 + 20] = \$s1$	Halfword register to memory
	load byte	lb \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Byte from memory to register
	load byte unsigned	lbu \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Byte from memory to register
	store byte	sb \$s1,20(\$s2)	$\text{Memory}[\$s2 + 20] = \$s1$	Byte from register to memory
	load linked word	ll \$s1,20(\$s2)	$\$s1 = \text{Memory}[\$s2 + 20]$	Load word as 1st half of atomic swap
	store condition. word	sc \$s1,20(\$s2)	$\text{Memory}[\$s2 + 20] = \$s1; \$s1 = 0 \text{ or } 1$	Store word as 2nd half of atomic swap
	load upper immed.	lui \$s1,20	$\$s1 = 20 * 2^{16}$	Loads constant in upper 16 bits
Logical	and	and \$s1,\$s2,\$s3	$\$s1 = \$s2 \& \$s3$	Three reg. operands; bit-by-bit AND
	or	or \$s1,\$s2,\$s3	$\$s1 = \$s2 \$s3$	Three reg. operands; bit-by-bit OR
	nor	nor \$s1,\$s2,\$s3	$\$s1 = \sim (\$s2 \$s3)$	Three reg. operands; bit-by-bit NOR
	and immediate	andi \$s1,\$s2,20	$\$s1 = \$s2 \& 20$	Bit-by-bit AND reg with constant
	or immediate	ori \$s1,\$s2,20	$\$s1 = \$s2 20$	Bit-by-bit OR reg with constant
	shift left logical	sll \$s1,\$s2,10	$\$s1 = \$s2 \ll 10$	Shift left by constant
	shift right logical	srl \$s1,\$s2,10	$\$s1 = \$s2 \gg 10$	Shift right by constant
Conditional branch	branch on equal	beq \$s1,\$s2,25	if ($\$s1 == \$s2$) go to PC + 4 + 100	Equal test; PC-relative branch
	branch on not equal	bne \$s1,\$s2,25	if ($\$s1 \neq \$s2$) go to PC + 4 + 100	Not equal test; PC-relative
	set on less than	slt \$s1,\$s2,\$s3	if ($\$s2 < \$s3$) $\$s1 = 1$; else $\$s1 = 0$	Compare less than; for beq, bne
	set on less than unsigned	sltu \$s1,\$s2,\$s3	if ($\$s2 < \$s3$) $\$s1 = 1$; else $\$s1 = 0$	Compare less than unsigned
	set less than immediate	slti \$s1,\$s2,20	if ($\$s2 < 20$) $\$s1 = 1$; else $\$s1 = 0$	Compare less than constant
	set less than immediate unsigned	sltiu \$s1,\$s2,20	if ($\$s2 < 20$) $\$s1 = 1$; else $\$s1 = 0$	Compare less than constant unsigned
Unconditional jump	jump	j 2500	go to 10000	Jump to target address
	jump register	jr \$ra	go to \$ra	For switch, procedure return
	jump and link	jal 2500	$\$ra = \text{PC} + 4$; go to 10000	For procedure call

Απρόσημοι δυαδικοί ακέραιοι

- Με δεδομένο έναν αριθμό των n bit

$$x = x_{n-1}2^{n-1} + x_{n-2}2^{n-2} + \dots + x_12^1 + x_02^0$$

- Εύρος: 0 έως $+2^n - 1$

- Παράδειγμα

- $0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 1011_2$
 $= 0 + \dots + 1 \times 2^3 + 0 \times 2^2 + 1 \times 2^1 + 1 \times 2^0$
 $= 0 + \dots + 8 + 0 + 2 + 1 = 11_{10}$

- Με χρήση 32 bit

- 0 ως $+4,294,967,295$

Προσημασμένοι ακέραιοι σε συμπλήρωμα ως προς 2

- Με δεδομένο έναν αριθμό των n bit

$$x = -x_{n-1}2^{n-1} + x_{n-2}2^{n-2} + \dots + x_12^1 + x_02^0$$

- Εύρος: -2^{n-1} ως $+2^{n-1} - 1$

- Παράδειγμα

- $1111\ 1111\ 1111\ 1111\ 1111\ 1111\ 1111\ 1100_2$
 $= -1 \times 2^{31} + 1 \times 2^{30} + \dots + 1 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 0 \times 2^0$
 $= -2,147,483,648 + 2,147,483,644 = -4_{10}$

- Με χρήση 32 bit

- $-2,147,483,648$ ως $+2,147,483,647$

Προσημασμένοι ακέραιοι σε συμπλήρωμα ως προς 2

- Το bit 31 είναι το bit προσήμου
 - 1 για αρνητικούς αριθμούς
 - 0 για μη αρνητικούς αριθμούς (θετικούς και μηδέν)
- Το $-(-2^n - 1)$ δεν μπορεί να παρασταθεί
- Οι μη αρνητικοί αριθμοί έχουν την ίδια απρόσημη και προσημασμένη σε συμπλήρωμα ως προς 2 αναπαράσταση
- Μερικοί συγκεκριμένοι αριθμοί
 - 0: 0000 0000 ... 0000
 - -1: 1111 1111 ... 1111
 - Ο πιο αρνητικός: 1000 0000 ... 0000
 - Ο πιο θετικός: 0111 1111 ... 1111

Προσημασμένη άρνηση

- Συμπλήρωμα και πρόσθεση του 1
 - «Συμπλήρωμα» σημαίνει $1 \rightarrow 0, 0 \rightarrow 1$

$$x + \bar{x} = 1111 \dots 111_2 = -1$$

$$\bar{x} + 1 = -x$$

- Παράδειγμα: βρείτε τον αντίθετο (άρνηση) του +2
 - $+2 = 0000 \ 0000 \dots 0010_2$
 - $-2 = 1111 \ 1111 \dots 1101_2 + 1$
 $= 1111 \ 1111 \dots 1110_2$

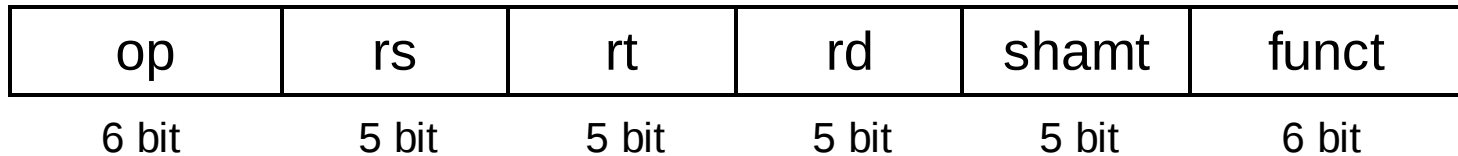
Επέκταση προσήμου

- Αναπαράσταση ενός αριθμού με περισσότερα bit
 - Διατήρηση της αριθμητικής τιμής
- Στο σύνολο εντολών του MIPS
 - addi: επέκταση προσήμου στη τιμή του άμεσου (immediate)
 - lb, lh: επέκταση προσήμου στο byte/ημιλέξη που φορτώνεται
 - beq, bne: επέκταση προσήμου στη μετατόπιση (displacement)
- Επανάληψη του bit προσήμου προς τα αριστερά
 - παραβολή: απρόσημες τιμές: επέκταση με μηδενικά
- Παραδείγματα: 8-bit σε 16-bit
 - +2: 0000 0010 => 0000 0000 0000 0010
 - -2: 1111 1110 => 1111 1111 1111 1110

Αναπαράσταση εντολών

- Οι εντολές κωδικοποιούνται στο δυαδικό
 - Ονομάζεται κώδικας μηχανής (machine code)
- Εντολές MIPS
 - Κωδικοποιούνται ως λέξεις εντολής των 32 bit
 - Μικρός αριθμός μορφών (formats) για τον κωδικό λειτουργίας (opcode), τους αριθμούς καταχωρητών, κλπ. ...
 - Κανονικότητα!
- Αριθμοί καταχωρητών
 - \$t0 – \$t7 είναι οι καταχωρητές 8 – 15
 - \$t8 – \$t9 είναι οι καταχωρητές 24 – 25
 - \$s0 – \$s7 είναι οι καταχωρητές 16 – 23

Εντολές μορφής R του MIPS

■ Πεδία εντολής

- op: κωδικός λειτουργίας (opcode)
- rs: αριθμός πρώτου καταχωρητή προέλευσης
- rt: αριθμός δεύτερου καταχωρητή προέλευσης
- rd: αριθμός καταχωρητή προορισμού
- shamt: ποσότητα ολίσθησης (00000 για τώρα)
- funct: κωδικός συνάρτησης (επεκτείνει τον κωδικό λειτουργίας)

Παράδειγμα μορφής R

op	rs	rt	rd	shamt	funct
6 bit	5 bit	5 bit	5 bit	5 bit	6 bit

add \$t0, \$s1, \$s2

special	\$s1	\$s2	\$t0	0	add
0	17	18	8	0	32
000000	10001	10010	01000	00000	100000

$00000010001100100100000000100000_2 = 02324020_{16}$

Δεκαεξαδικό

- Βάση 16

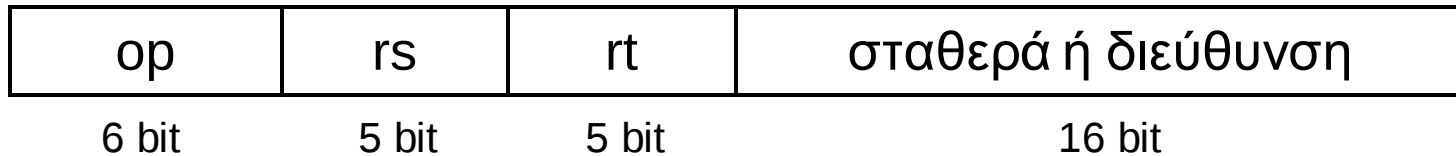
- Συμπαγής αναπαράσταση σειρών bit
- 4 bit ανά δεκαεξαδικό ψηφίο

0	0000	4	0100	8	1000	c	1100
1	0001	5	0101	9	1001	d	1101
2	0010	6	0110	a	1010	e	1110
3	0011	7	0111	b	1011	f	1111

- Παράδειγμα: eca8 6420

- 1110 1100 1010 1000 0110 0100 0010 0000

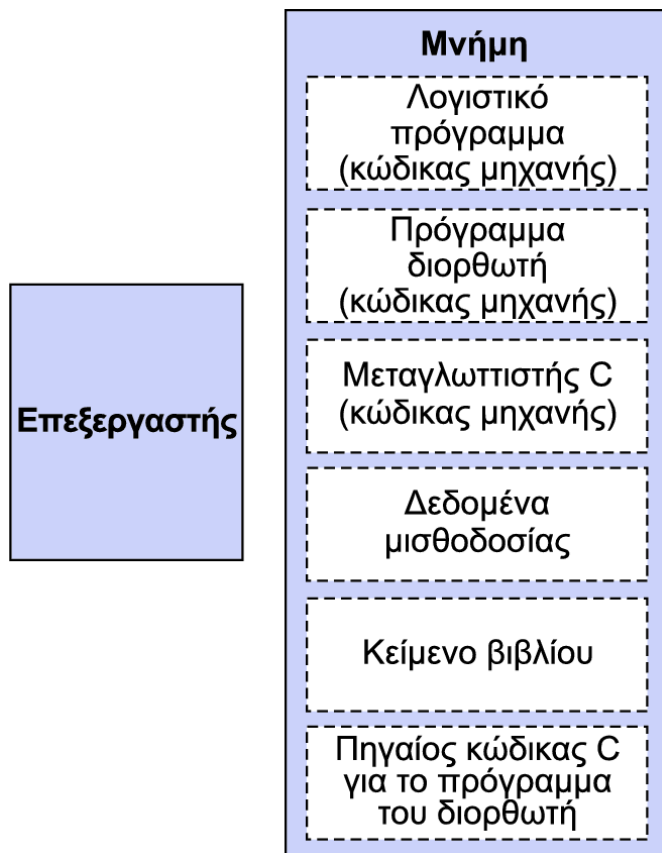
Εντολές μορφής I του MIPS

- Άμεσες αριθμητικές εντολές και εντολές load/store
 - rt: αριθμός καταχωρητή προορισμού ή προέλευσης
 - Σταθερά: -2^{15} έως $+2^{15} - 1$
 - Διεύθυνση: σχετική απόσταση (offset) που προστίθεται στη διεύθυνση βάσης που περιέχει ο rs
- Σχεδιαστική αρχή 4: Η καλή σχεδίαση απαιτεί καλούς συμβιβασμούς
 - Οι διαφορετικές μορφές περιπλέκουν την αποκωδικοποίηση, αλλά επιτρέπουν παντού εντολές των 32 bit
 - Διατήρηση όσο το δυνατόν απλούστερων μορφών

Υπολογιστές Αποθηκευμένου Προγράμματος

ΓΕΝΙΚΗ εικόνα

- Οι εντολές αναπαρίστανται σε δυαδικό, όπως τα δεδομένα
- Οι εντολές και τα δεδομένα αποθηκεύονται στη μνήμη
- Προγράμματα μπορούν να επενεργούν σε προγράμματα
 - π.χ, compilers, linkers, ...
- Η δυαδική συμβατότητα επιτρέπει τα μεταγλωττισμένα προγράμματα να εκτελούνται σε διαφορετικούς υπολογιστές
 - Καθιερωμένες ISA

Λογικές Λειτουργίες

- Εντολές για χειρισμούς ανά bit

Λειτουργία	C	Java	MIPS
Shift left	<<	<<	sll
Shift right	>>	>>>	srl
Bitwise AND	&	&	and, andi
Bitwise OR			or, ori
Bitwise NOT	~	~	nor

- Χρήσιμες για εξαγωγή και εισαγωγή ομάδων bit σε μια λέξη

Λειτουργίες ολίσθησης

op	rs	rt	rd	shamt	funct
6 bit	5 bit	5 bit	5 bit	5 bit	6 bit

- shamt: αριθμός θέσεων ολίσθησης
- Shift left logical (αριστερή λογική ολίσθηση)
 - Αριστερή ολίσθηση και συμπλήρωση με bit 0
 - sll κατά i bit πολλαπλασιάζει με 2^i
- Shift right logical (δεξιά λογική ολίσθηση)
 - Δεξιά ολίσθηση και συμπλήρωση με bit 0
 - srl κατά i bit διαιρεί με 2^i (απρόσμημοι μόνο)

Λειτουργίες AND

- Χρήσιμες για την «απόκρυψη» (masking) bit σε μια λέξη
 - Επιλογή κάποιων bit, μηδενισμών των άλλων
- and \$t0, \$t1, \$t2

\$t2 0000 0000 0000 0000 0000 1101 1100 0000

\$t1 0000 0000 0000 0000 0011 1100 0000 0000

\$t0 0000 0000 0000 0000 0000 1100 0000 0000

Λειτουργίες OR

- Χρήσιμες για να συμπεριληφθούν κάποια bit σε μια λέξη
 - Κάποια bit τίθενται στο 1, τα υπόλοιπα αμετάβλητα
- or \$t0, \$t1, \$t2

\$t2 0000 0000 0000 0000 0000 1101 1100 0000

\$t1 0000 0000 0000 0000 0011 1100 0000 0000

\$t0 0000 0000 0000 0000 0011 1101 1100 0000

Λειτουργίες NOT

- Χρήσιμες για την αντιστροφή bit σε μια λέξη
 - Αλλαγή του 0 σε 1, και του 1 σε 0
- Ο MIPS διαθέτει εντολή NOR των 3 τελεστών
 - $a \text{ NOR } b == \text{NOT } (a \text{ OR } b)$

`nor $t0, $t1, $zero`

Καταχωρητής 0:
πάντα ίσος με
μηδέν

\$t1 0000 0000 0000 0000 0011 1100 0000 0000

\$t0 1111 1111 1111 1111 1100 0011 1111 1111

Λειτουργίες συνθήκης

- Διακλάδωση (branch) σε μια εντολή με ετικέτα αν μια συνθήκη είναι αληθής
 - Διαφορετικά, συνέχισε ακολουθιακά
- `beq rs, rt, L1`
 - αν $(rs == rt)$ διακλάδωση στην εντολή με ετικέτα L1
- `bne rs, rt, L1`
 - αν $(rs != rt)$ διακλάδωση στην εντολή με ετικέτα L1
- `j L1`
 - άλμα χωρίς συνθήκη στην εντολή με ετικέτα L1

Μεταγλώττιση εντολών If

■ Κώδικας C:

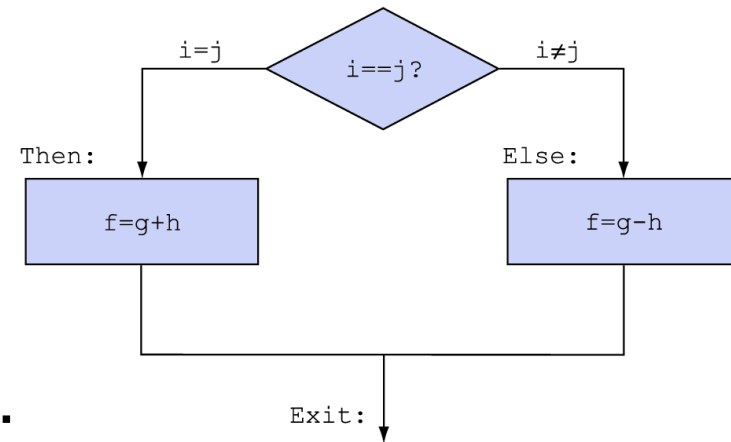
```
if (i==j) f = g+h;  
else f = g-h;
```

- f, g, ... στους \$s0, \$s1, ...

■ Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

```
        bne $s3, $s4, Else  
        add $s0, $s1, $s2  
        j    Exit  
Else:   sub $s0, $s1, $s2  
Exit:   ...
```

ο συμβολομεταφραστής υπολογίζει τις διευθύνσεις

Μεταγλώττιση εντολών Loop

- Κώδικας C:

```
while (save[i] == k) i += 1;
```

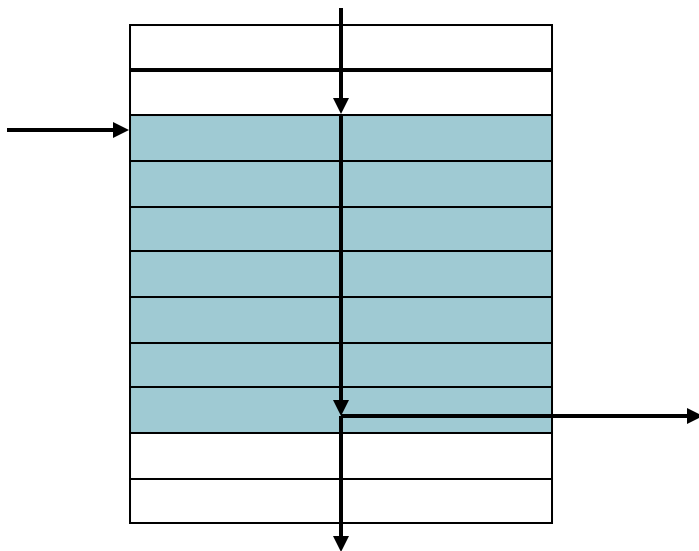
- i στον \$s3, k στον \$s5, η δ/νση του save στον \$s6

- Μεταγλωττισμένος κώδικας MIPS:

```
Loop:  sll    $t1, $s3, 2
        add   $t1, $t1, $s6
        lw    $t0, 0($t1)
        bne   $t0, $s5, Exit
        addi   $s3, $s3, 1
        j     Loop
Exit:  ...
```

Βασικά μπλοκ

- Ένα **βασικό μπλοκ** (basic block) είναι μια ακολουθία εντολών χωρίς
 - Διακλαδώσεις (εκτός από το τέλος)
 - Προορισμούς διακλάδωσης (εκτός από την αρχή)

- Ένας μεταγλωττιστής προσδιορίζει **βασικά μπλοκ** για βελτιστοποίηση
- Ένας προηγμένος επεξεργαστής μπορεί να επιταχύνει την εκτέλεση των **βασικών μπλοκ**

Και άλλες λειτουργίες συνθήκης

- Το αποτέλεσμα παίρνει τη τιμή 1 αν μια συνθήκη είναι αληθής
 - Διαφορετικά, παίρνει τη τιμή 0
- `slt rd, rs, rt`
 - αν $(rs < rt)$ $rd = 1$. διαφορετικά $rd = 0$
- `slti rt, rs, constant`
 - αν $(rs < \text{constant})$ $rt = 1$. διαφορετικά $rt = 0$
- Χρήση σε συνδυασμό με τις `beq`, `bne`

```
slt $t0, $s1, $s2    # if ($s1 < $s2)
bne $t0, $zero, L     # branch to L
```

Σχεδίαση εντολών διακλάδωσης

- Γιατί όχι `b1t`, `bge`, κλπ.;
- Το υλικό για τις $<$, $\geq$, ... είναι πιο αργό από αυτό για τις $=$, $\neq$
 - Ο συνδυασμός συνθηκών για μια διακλάδωση περιλαμβάνει περισσότερη δουλειά ανά εντολή, και απαιτεί πιο αργό ρολόι
 - Επιβαρύνονται όλες οι εντολές!
- Οι `beq` και `bne` είναι η συνήθης περίπτωση
- Καλός σχεδιαστικός συμβιβασμός

Προσημασμένες και απρόσημες

- Προσημασμένη σύγκριση: `slt, slti`
- Απρόσημη σύγκριση: `sltu, sltuī`
- Παράδειγμα
 - `$s0 = 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111`
 - `$s1 = 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0001`
 - `slt $t0, $s0, $s1 # προσημασμένη`
 - $-1 < +1 \Rightarrow \$t0 = 1$
 - `sltu $t0, $s0, $s1 # απρόσημη`
 - $+4,294,967,295 > +1 \Rightarrow \$t0 = 0$

Κλήση διαδικασίας

- Τοποθέτηση παραμέτρων σε καταχωρητές
- Μεταφορά ελέγχου στη διαδικασία
- Απόκτηση χώρου αποθήκευσης για τη διαδικασία
- Εκτέλεση λειτουργιών της διαδικασίας
- Τοποθέτηση αποτελέσματος σε καταχωρητή για τον καλούντα
- Επιστροφή στη θέση της κλήσης

Χρήση καταχωρητών

- \$a0 – \$a3: ορίσματα (καταχωρητές 4 – 7)
- \$v0, \$v1: τιμές αποτελέσματος (καταχωρητές 2 και 3)
- \$t0 – \$t9: προσωρινοί (temporary)
 - Μπορούν να γραφούν με νέες τιμές από τον καλούμενο
- \$s0 – \$s7: αποθηκευμένοι (saved)
 - Πρέπει να αποθηκευτούν/επαναφερθούν από τον καλούμενο
- \$gp: καθολικός δείκτης (global pointer) για στατικά δεδομένα (καταχ. 28)
- \$sp: δείκτης στοίβας (stack pointer) (καταχ.29)
- \$fp: δείκτης πλαισίου (frame pointer) (καταχ.30)
- \$ra: δνση επιστροφής (return address) (καταχ. 31)

Name	Register number	Usage	Preserved on call?
\$zero	0	The constant value 0	n.a.
\$v0-\$v1	2-3	Values for results and expression evaluation	no
\$a0-\$a3	4-7	Arguments	no
\$t0-\$t7	8-15	Temporaries	no
\$s0-\$s7	16-23	Saved	yes
\$t8-\$t9	24-25	More temporaries	no
\$gp	28	Global pointer	yes
\$sp	29	Stack pointer	yes
\$fp	30	Frame pointer	yes
\$ra	31	Return address	yes

Εντολές κλήσης διαδικασίας

- Κλήση διαδικασίας: `jump and link`
`jal ProcedureLabel`
 - Η δ/νση της επόμενης εντολής γράφεται στον `$ra`
 - Άλμα στη διεύθυνση προορισμού
- Επιστροφή από διαδικασία: `jump register`
`jr $ra`
 - Αντιγράφει τον `$ra` στον μετρητή προγράμματος (program counter)
 - Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για υπολογισμένα άλματα
 - π.χ., για εντολές `case/switch`

Παράδειγμα διαδικασίας φύλλου

■ Κώδικας C:

```
int leaf_example (int g, h, i, j)
{ int f;
  f = (g + h) - (i + j);
  return f;
}
```

- Ορίσματα g, h, i, j στους \$a0, \$a1, \$a2, \$a3
- f στον \$s0 (συνεπώς πρέπει να αποθηκευθεί ο \$s0 στη στοίβα)
- Αποτέλεσμα στον \$v0

Παράδειγμα διαδικασίας φύλλου

■ Κώδικας MIPS:

leaf_example:			
addi	\$sp,	\$sp,	-4
sw	\$s0,	0(\$sp)	
add	\$t0,	\$a0,	\$a1
add	\$t1,	\$a2,	\$a3
sub	\$s0,	\$t0,	\$t1
add	\$v0,	\$s0,	\$zero
lw	\$s0,	0(\$sp)	
addi	\$sp,	\$sp,	4
jr	\$ra		

Αποθήκευση \$s0 στη στοίβα

Σώμα διαδικασίας

Αποτέλεσμα

Επαναφορά του \$s0

Επιστροφή

Διαδικασίες μη φύλλα

- Διαδικασίες που καλούν άλλες διαδικασίες
- Για ένθετη(nested) κλήση, ο καλών πρέπει να αποθηκεύσει στη στοίβα:
 - Τη διεύθυνση επιστροφής του
 - Όποια ορίσματα και προσωρινές τιμές χρειάζονται μετά την κλήση
- Επαναφορά από τη στοίβα μετά την κλήση

Παράδειγμα διαδικασίας μη φύλλου

- Κώδικας C:

```
int fact (int n)
{
    if (n < 1) return 1;
    else return n * fact(n - 1);
}
```

- Όρισμα n στον \$a0
- Αποτέλεσμα fact στον \$v0

fact:

```
addi    $sp, $sp, -8    # adjust stack for 2 items
sw      $ra, 4($sp)     # save the return address
sw      $a0, 0($sp)     # save the argument n
slti    $t0, $a0, 1     # test for n < 1
beq     $t0, $zero, L1  # if n >= 1, go to L1
addi    $v0, $zero, 1   # return 1
addi    $sp, $sp, 8     # pop 2 items off stack
jr      $ra             # return to caller
```

```
L1: addi $a0, $a0, -1    # n >= 1: argument gets (n - 1)
jal     fact            # call fact with (n - 1)
lw      $a0, 0($sp)     # return from jal: restore argument n
lw      $ra, 4($sp)     # restore the return address
addi    $sp, $sp, 8     # adjust stack pointer to pop 2 items
mul     $v0, $a0, $v0   # return n * fact (n - 1)
jr      $ra             # return to the caller
```

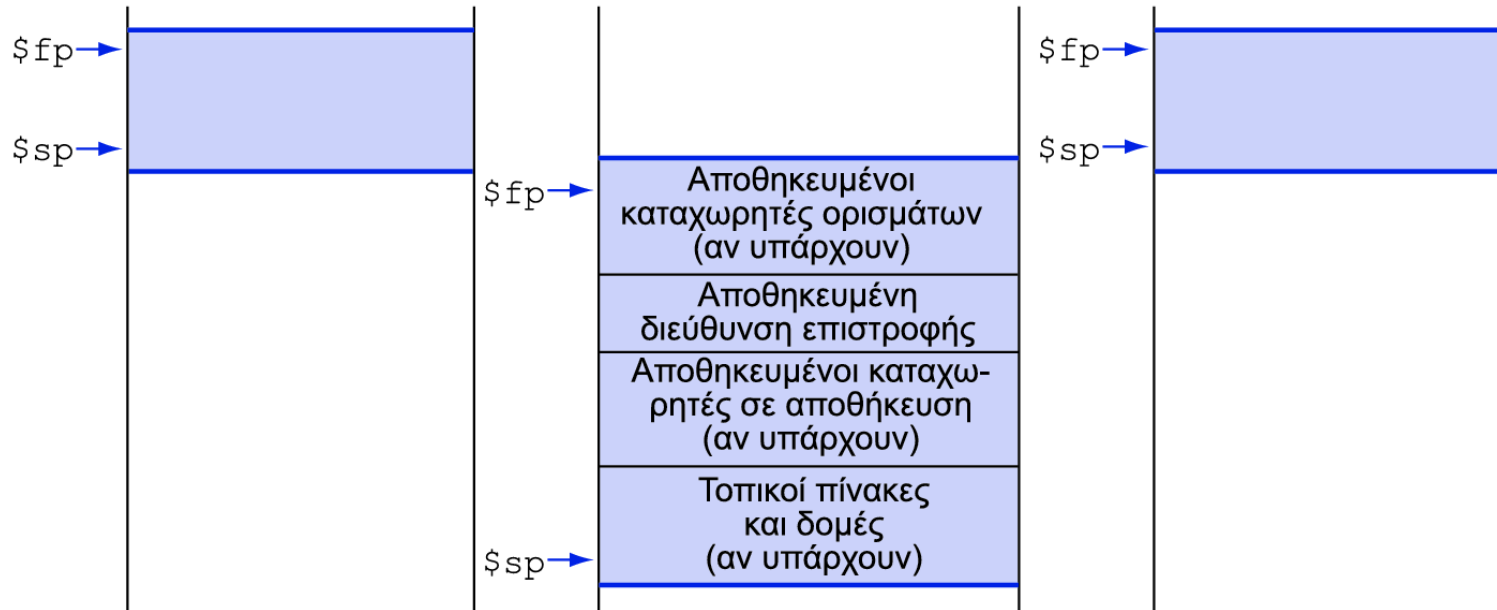
Παράδειγμα διαδικασίας μη φύλλου

■ Κώδικας MIPS:

fact:		
addi	\$sp, \$sp, -8	# adjust stack for 2 items
sw	\$ra, 4(\$sp)	# save return address
sw	\$a0, 0(\$sp)	# save argument
slti	\$t0, \$a0, 1	# test for n < 1
beq	\$t0, \$zero, L1	
addi	\$v0, \$zero, 1	# if so, result is 1
addi	\$sp, \$sp, 8	# pop 2 items from stack
jr	\$ra	# and return
L1:	addi \$a0, \$a0, -1	# else decrement n
	jal fact	# recursive call
lw	\$a0, 0(\$sp)	# restore original n
lw	\$ra, 4(\$sp)	# and return address
addi	\$sp, \$sp, 8	# pop 2 items from stack
mul	\$v0, \$a0, \$v0	# multiply to get result
jr	\$ra	# and return

Τοπικά δεδομένα στη στοίβα

Υψηλή διεύθυνση

Χαμηλή διεύθυνση α.

β.

γ.

- Τοπικά δεδομένα δεσμεύονται από τον καλούμενο
 - π.χ., οι αυτόματες μεταβλητές της C
- Πλαίσιο διαδικασίας (procedure frame) ή εγγραφή ενεργοποίησης (activation record)
 - Χρησιμοποιείται από μερικούς μεταγλωττιστές για το χειρισμό της αποθήκευσης της στοίβας

Διάταξη της μνήμης

- Κείμενο (Text): κώδικας του προγράμματος
- Στατικά δεδομένα (Static data): καθολικές μεταβλητές
 - π.χ., στατικές μεταβλητές της C, πίνακες σταθερών (constant arrays) και συμβολοσειρές (strings)
 - Ο \$gp παίρνει αρχική τιμή που επιτρέπει ±σχετικές αποστάσεις μέσα στο τμήμα αυτό
- Δυναμικά δεδομένα: σωρός (heap)
 - π.χ., malloc στη C, new στη Java
- Στοίβα (stack): αυτόματη αποθήκευση

\$sp → 7fff fffc_{hex}

\$gp → 1000 8000_{hex}
1000 0000_{hex}

pc → 0040 0000_{hex}
0

Δεδομένα χαρακτήρων

- Σύνολα χαρακτήρων σε κωδικοποίηση byte
 - ASCII: 128 χαρακτήρες
 - 95 γραφικής αναπαράστασης, 33 ελέγχου
 - Latin-1: 256 χαρακτήρες
 - ASCII, +96 επιπλέον χαρακτήρες γραφικής αναπαράστασης
- Unicode: σύνολο χαρακτήρων 32-bit
 - Χρήση σε Java, και σε wide characters της C++, ...
 - Τα περισσότερα αλφάβητα του κόσμου, και σύμβολα
 - UTF-8, UTF-16: κωδικοποιήσεις μεταβλητού μήκους

				
1D012	1D022	1D032	1D042	1D052

Λειτουργίες Byte/Ημιλέξης

- Θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν λειτουργίες ανά bit
- MIPS byte/halfword load/store
 - Επεξεργασία συμβολοσειρών (strings): συνήθης περίπτωση
`lb rt, offset(rs)` `lh rt, offset(rs)`
 - Επέκταση προσήμου στα 32 bit στον rt
`lbu rt, offset(rs)` `lhu rt, offset(rs)`
 - Επέκταση μηδενικού στα 32 bit στον rt
`sb rt, offset(rs)` `sh rt, offset(rs)`
 - Αποθήκευση (store) μόνο του δεξιότερου byte/ημιλέξης

Παράδειγμα αντιγραφής string

- Κώδικας C (απλοϊκός):
 - Συμβολοσειρά (string) που τερματίζεται με μηδενικό χαρακτήρα (null char)

```
void strcpy (char x[], char y[])  
{ int i;  
  i = 0;  
  while ((x[i]=y[i])!='\0')  
    i += 1;  
}
```

- Διευθύνσεις των x, y στον \$a0, \$a1
- Το i στον \$s0

Παράδειγμα αντιγραφής string

■ Κώδικας MIPS:

```
strcpy:
    addi $sp, $sp, -4      # adjust stack for 1 item
    sw    $s0, 0($sp)     # save $s0
    add   $s0, $zero, $zero # i = 0
L1:    add  $t1, $s0, $a1   # addr of y[i] in $t1
        lbu  $t2, 0($t1)   # $t2 = y[i]
        add  $t3, $s0, $a0  # addr of x[i] in $t3
        sb   $t2, 0($t3)   # x[i] = y[i]
        beq  $t2, $zero, L2 # exit loop if y[i] == 0
        addi $s0, $s0, 1    # i = i + 1
        j    L1            # next iteration of loop
L2:    lw    $s0, 0($sp)   # restore saved $s0
        addi $sp, $sp, 4   # pop 1 item from stack
        jr   $ra           # and return
```

Παράδειγμα αντιγραφής string

strcpy:

```
    addi $sp, $sp, -4      # adjust stack for 1 item
    sw   $s0, 0($sp)      # save $s0
    add  $s0, $zero, $zero # i = 0
L1:  add  $t1, $s0, $a1     # addr of y[i] in $t1
     lbu  $t2, 0($t1)      # $t2 = y[i]
     add  $t3, $s0, $a0     # addr of x[i] in $t3
     sb   $t2, 0($t3)      # x[i] = y[i]
     beq  $t2, $zero, L2   # exit loop if y[i] == 0
     addi $s0, $s0, 1      # i = i + 1
     j    L1              # next iteration of loop
L2:  lw   $s0, 0($sp)      # restore saved $s0
     addi $sp, $sp, 4      # pop 1 item from stack
     jr   $ra             # and return
```

Σταθερές των 32 bit

- Οι περισσότερες σταθερές είναι μικρές
 - Ένα άμεσο πεδίο των 16 bit είναι αρκετό
- Για τις περιστασιακές σταθερές των 32 bit
 - lui rt, constant
 - Αντιγράφει τη σταθερά των 16 bit στα 16 αριστερά bit του rt
 - Μηδενίζει τα δεξιά 16 bit του rt

lui \$s0, 61

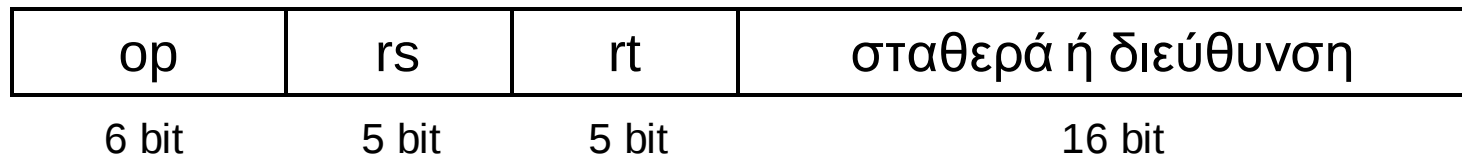
0000 0000 0011 1101	0000 0000 0000 0000
---------------------	---------------------

ori \$s0, \$s0, 2304

0000 0000 0011 1101	0000 1001 0000 0000
---------------------	---------------------

Διευθυνσιοδότηση διακλαδώσεων

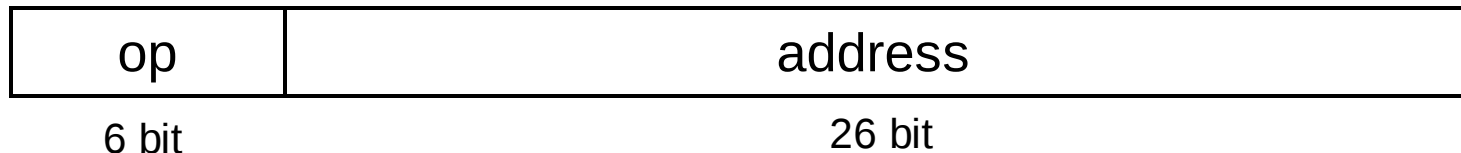
- Οι εντολές διακλάδωσης (branch) καθορίζουν
 - Opcode, δύο καταχωρητές, δ/νση προορισμού
- Οι περισσότεροι προορισμοί διακλάδωσης είναι κοντά στην εντολή διακλάδωσης
 - Προς τα εμπρός και προς τα πίσω

- Διευθυνσιοδότηση σχετική ως προς PC (PC-relative addressing)
 - $\Delta/\nu\sigma\eta \text{ προορισμού} = PC + \text{offset} \times 4$
 - Ο PC είναι ήδη αυξημένος κατά 4

Διευθυνσιοδότηση άλματος

- Οι προορισμοί άλματος (για τις εντολές j και $ja1$) μπορεί να βρίσκονται οπουδήποτε στο τμήμα κειμένου (κώδικα)
 - Κωδικοποίηση της πλήρους δ/νσης μέσα στην εντολή

- Ψευδο-άμεση (Pseudo-Direct) διευθυνσιοδότηση άλματος
 - Δ/νση προορισμού = $PC_{31...28} : (\text{address} \times 4)$

Παράδειγμα δ/νσης προορισμού

- Κώδικας βρόχου από προηγούμενο παράδειγμα
 - Υποθέτουμε ότι το Loop είναι στη θέση 80000

Loop:	sll	\$t1, \$s3, 2	80000	0	0	19	9	4	0
	add	\$t1, \$t1, \$s6	80004	0	9	22	9	0	32
	lw	\$t0, 0(\$t1)	80008	35	9	8	0		
	bne	\$t0, \$s5, Exit	80012	5	8	21	2		
	addi	\$s3, \$s3, 1	80016	8	19	19	1		
	j	Loop	80020	2	20000				
Exit:	...		80024						

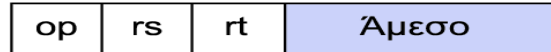
Μακρυνή Διακλάδωση

- Αν ο προορισμός της διακλάδωσης είναι πολύ μακριά για να κωδικοποιηθεί στα 16 bit του πεδίου σχετικής απόστασης (offset), ο συμβολομεταφραστής ξαναγράφει τον κώδικα
- Παράδειγμα

```
beq $s0,$s1, L1
      ↓
bne $s0,$s1, L2
j   L1
L2:  ...
```

Περίληψη τρόπων διευθ/σης

1. Άμεση διευθυνσιοδότηση

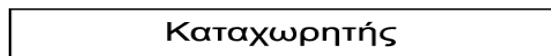
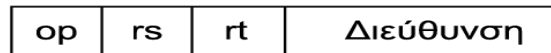

2. Διευθυνσιοδότηση μέσω καταχωρητή

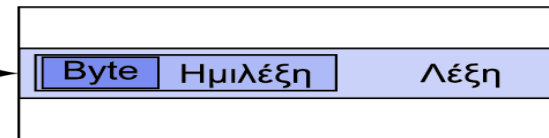

Καταχωρητές
Καταχωρητής

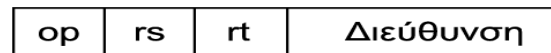
3. Διευθυνσιοδότηση βάσης

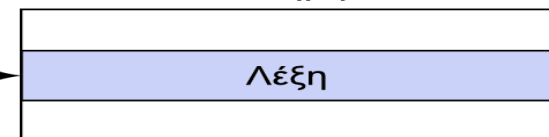
Μνήμη

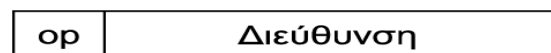
4. Σχετική διευθυνσιοδότηση ως προς PC

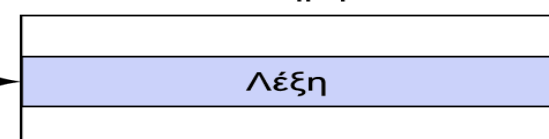
Μνήμη

5. Ψευδο-απευθείας διευθυνσιοδότηση

Μνήμη

Ψευδοεντολές συμβολομεταφραστή

- Οι περισσότερες εντολές του συμβολομεταφραστή αναπαριστούν εντολές μηχανής **μία προς μία**
- Οι **Ψευδοεντολές** (pseudoinstructions): δημιουργήματα τού συμβολομεταφραστή
 - `move $t0, $t1` $\rightarrow$ `add $t0, $zero, $t1`
 - `blt $t0, $t1, L` $\rightarrow$ `slt $at, $t0, $t1`
 `bne $at, $zero, L`

Παράδειγμα ταξινόμησης σε C

- Δείχνει τη χρήση των εντολών συμβολικής γλώσσας σε μια συνάρτηση ταξινόμησης φυσαλίδας (bubble sort) C
- Διαδικασία swap (φύλλο)

```
void swap(int v[], int k)
{
    int temp;
    temp = v[k];
    v[k] = v[k+1];
    v[k+1] = temp;
}
```

- Το v στον \$a0, το k στον \$a1, το temp στον \$t0

Η διαδικασία Swap

swap: sll \$t1, \$a1, 2	# \$t1 = k * 4
add \$t1, \$a0, \$t1	# \$t1 = v+(k*4)
	# (address of v[k])
lw \$t0, 0(\$t1)	# \$t0 (temp) = v[k]
lw \$t2, 4(\$t1)	# \$t2 = v[k+1]
sw \$t2, 0(\$t1)	# v[k] = \$t2 (v[k+1])
sw \$t0, 4(\$t1)	# v[k+1] = \$t0 (temp)
jr \$ra	# return to calling routine

Η διαδικασία Sort σε C

- Μη φύλλο (καλεί τη swap)

```
void sort (int v[], int n)
{
    int i, j;
    for (i = 0; i < n; i += 1) {
        for (j = i - 1;
             j >= 0 && v[j] > v[j + 1];
             j -= 1) {
            swap(v, j);
        }
    }
}
```

- Το v στον \$a0, το k στον \$a1, το i στον \$s0, το j στον \$s1

Το σώμα της διαδικασίας

	move \$s2, \$a0	# save \$a0 into \$s2
	move \$s3, \$a1	# save \$a1 into \$s3
for1tst:	move \$s0, \$zero	# i = 0
	slt \$t0, \$s0, \$s3	# \$t0 = 0 if \$s0 ≥ \$s3 (i ≥ n)
	beq \$t0, \$zero, exit1	# go to exit1 if \$s0 ≥ \$s3 (i ≥ n)
	addi \$s1, \$s0, -1	# j = i - 1
for2tst:	slti \$t0, \$s1, 0	# \$t0 = 1 if \$s1 < 0 (j < 0)
	bne \$t0, \$zero, exit2	# go to exit2 if \$s1 < 0 (j < 0)
	sll \$t1, \$s1, 2	# \$t1 = j * 4
	add \$t2, \$s2, \$t1	# \$t2 = v + (j * 4)
	lw \$t3, 0(\$t2)	# \$t3 = v[j]
	lw \$t4, 4(\$t2)	# \$t4 = v[j + 1]
	slt \$t0, \$t4, \$t3	# \$t0 = 0 if \$t4 ≥ \$t3
	beq \$t0, \$zero, exit2	# go to exit2 if \$t4 ≥ \$t3
	move \$a0, \$s2	# 1st param of swap is v (old \$a0)
	move \$a1, \$s1	# 2nd param of swap is j
	jal swap	# call swap procedure
	addi \$s1, \$s1, -1	# j -= 1
	j for2tst	# jump to test of inner loop
exit2:	addi \$s0, \$s0, 1	# i += 1
	j for1tst	# jump to test of outer loop

Μεταφορά
παραμέτρων

Εξωτερικός
βρόχος

Εσωτερικός
βρόχος

Μεταβίβαση
παραμέτρων
και κλήση

Εσωτερικός
βρόχος

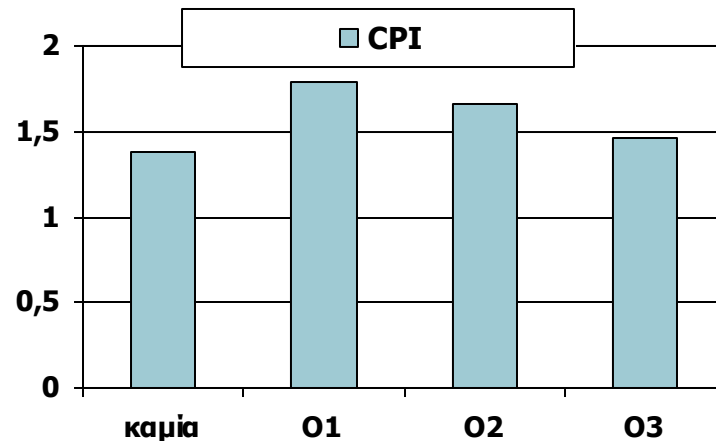
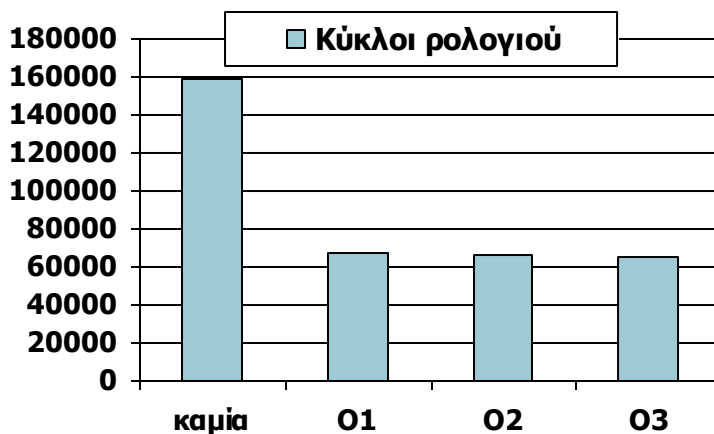
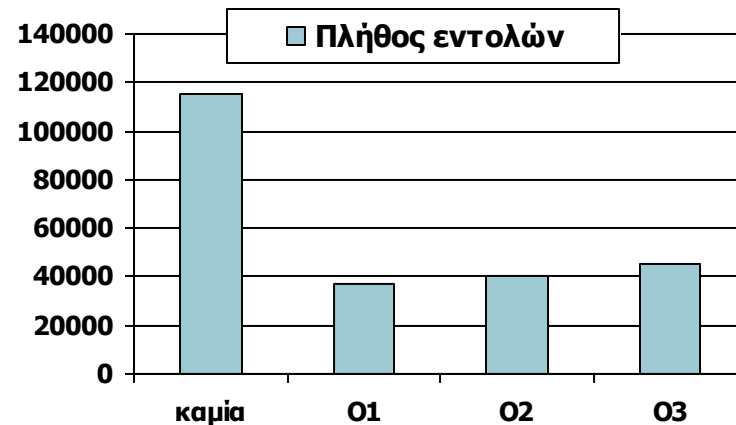
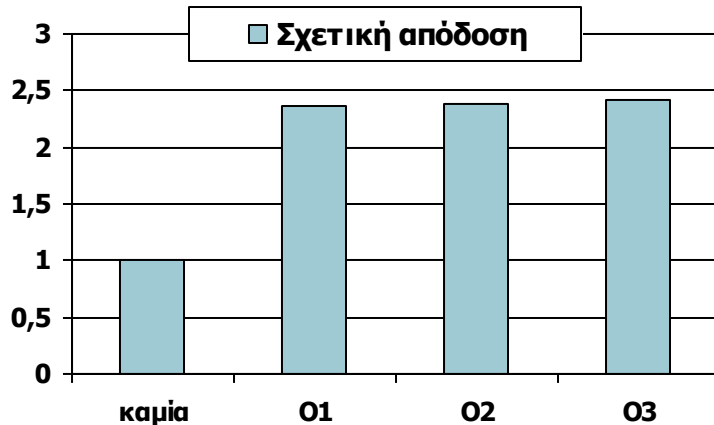
Εξωτερικός
βρόχος

Η πλήρης διαδικασία

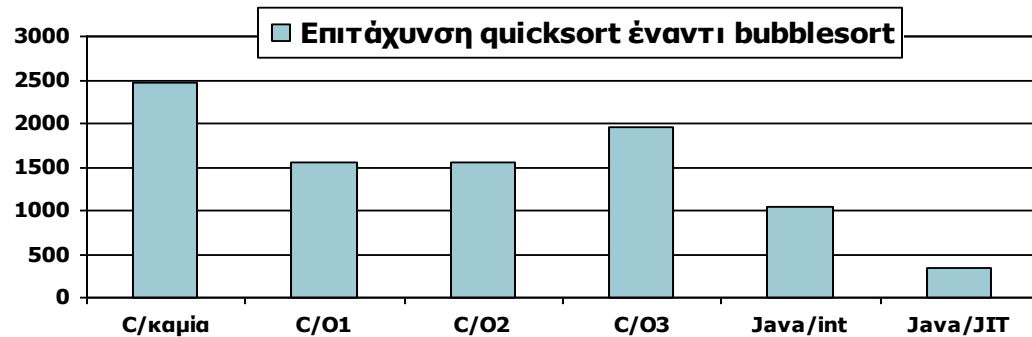
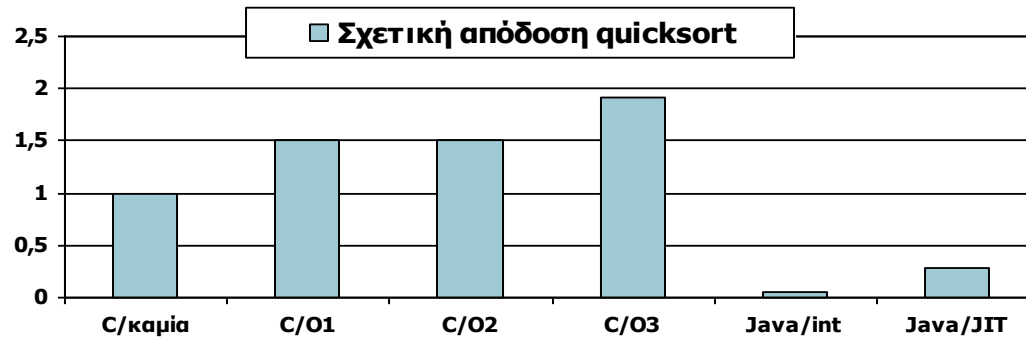
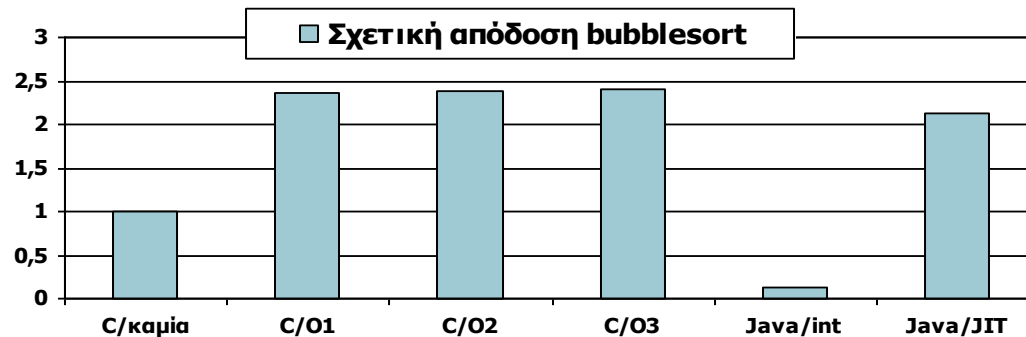
sort:	addi \$sp,\$sp, -20	# make room on stack for 5 registers
	sw \$ra, 16(\$sp)	# save \$ra on stack
	sw \$s3,12(\$sp)	# save \$s3 on stack
	sw \$s2, 8(\$sp)	# save \$s2 on stack
	sw \$s1, 4(\$sp)	# save \$s1 on stack
	sw \$s0, 0(\$sp)	# save \$s0 on stack
...		# procedure body
...		
exit1:	lw \$s0, 0(\$sp)	# restore \$s0 from stack
	lw \$s1, 4(\$sp)	# restore \$s1 from stack
	lw \$s2, 8(\$sp)	# restore \$s2 from stack
	lw \$s3,12(\$sp)	# restore \$s3 from stack
	lw \$ra,16(\$sp)	# restore \$ra from stack
	addi \$sp,\$sp, 20	# restore stack pointer
	jr \$ra	# return to calling routine

Επίδραση βελτιστοποιήσεων μεταγλωττιστή

Μεταγλώττιση με τον gcc σε Pentium 4 με Linux

Επίδραση της γλώσσας και του αλγορίθμου

Τι μάθαμε

- Το πλήθος εντολών και το CPI δεν είναι καλές ενδείξεις απόδοσης από μόνες τους
- Οι βελτιστοποιήσεις μεταγλώττιστή είναι ευαίσθητες στον αλγόριθμο
- Ο κώδικας Java/JIT είναι σημαντικά ταχύτερος από τη διερμηνεία της JVM
 - Συγκρίσιμος με το βελτιστοποιημένο κώδικα C σε κάποιες περιπτώσεις
- Τίποτε δεν μπορεί να διορθώσει έναν ανόητο αλγόριθμο!

Πίνακες και δείκτες

- Η αριθμοδεικτοδότηση πινάκων (array indexing) περιλαμβάνει
 - Πολλαπλασιασμό του αριθμοδείκτη με το μέγεθος του στοιχείου
 - Πρόσθεση στη διεύθυνση βάσης του πίνακα
- Οι δείκτες (pointers) αντιστοιχούν απευθείας σε διευθύνσεις μνήμης
 - Μπορούν να μας γλιτώσουν από τις δυσκολίες της αριθμοδεικτοδότησης

Παράδειγμα: μηδενισμός πίνακα

```
clear1(int array[], int size) {  
    int i;  
    for (i = 0; i < size; i += 1)  
        array[i] = 0;  
}
```

```
clear2(int *array, int size) {  
    int *p;  
    for (p = &array[0]; p < &array[size];  
        p = p + 1)  
        *p = 0;  
}
```

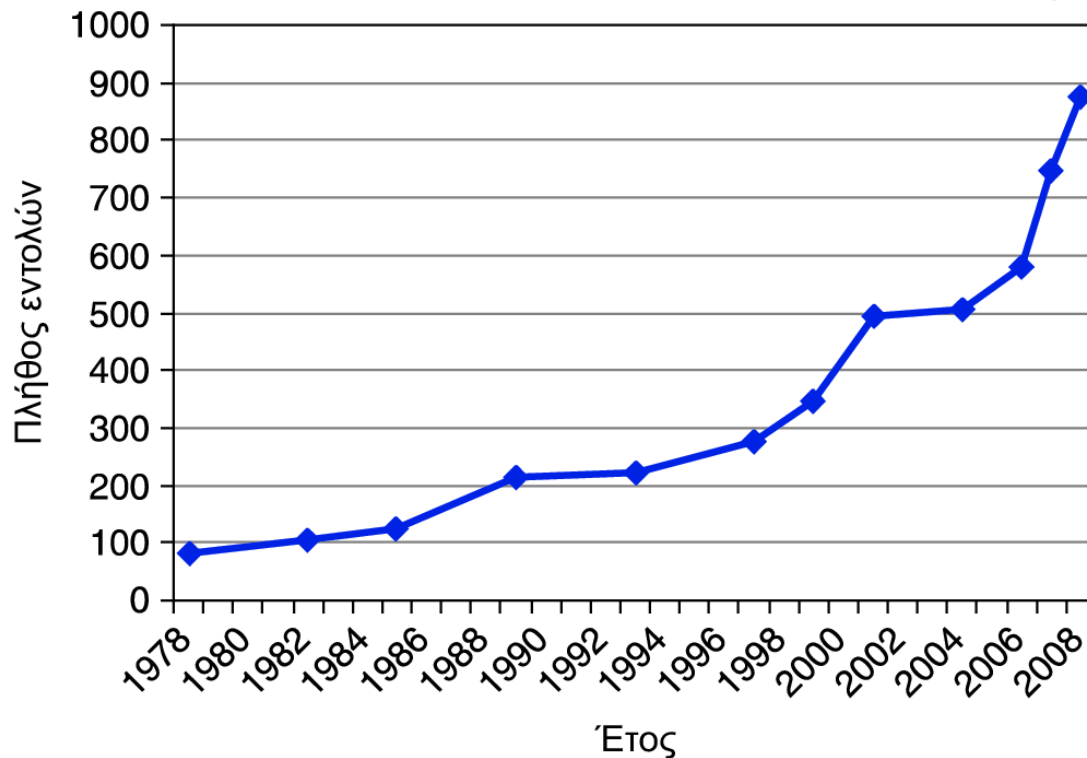
```
        move $t0,$zero    # i = 0  
loop1:  sll $t1,$t0,2      # $t1 = i * 4  
        add $t2,$a0,$t1   # $t2 =  
                        # &array[i]  
        sw $zero, 0($t2)  # array[i] = 0  
        addi $t0,$t0,1    # i = i + 1  
        slt $t3,$t0,$a1   # $t3 =  
                        # (i < size)  
        bne $t3,$zero,loop1 # if (...)  
                        # goto loop1
```

```
        move $t0,$a0      # p = & array[0]  
        sll $t1,$a1,2     # $t1 = size * 4  
        add $t2,$a0,$t1   # $t2 =  
                        # &array[size]  
loop2:  sw $zero,0($t0)   # Memory[p] = 0  
        addi $t0,$t0,4    # p = p + 4  
        slt $t3,$t0,$t2   # $t3 =  
                        # (p < &array[size])  
        bne $t3,$zero,loop2 # if (...)  
                        # goto loop2
```

- Ισχυρή εντολή $\Rightarrow$ υψηλότερη απόδοση
 - Απαιτούνται λιγότερες εντολές
 - Αλλά οι σύνθετες εντολές είναι δύσκολο να υλοποιηθούν
 - Μπορεί να καθυστερήσουν όλες τις εντολές, ακόμη και τις πιο απλές
 - Οι μεταγλωττιστές είναι καλοί στο να παράγουν γρήγορο κώδικα με απλές εντολές
- Χρήση κώδικα συμβολικής γλώσσας για υψηλή απόδοση
 - Αλλά οι σύγχρονοι μεταγλωττιστές είναι καλύτεροι στο χειρισμό των σύγχρονων επεξεργαστών
 - Περισσότερες γραμμές κώδικα $\Rightarrow$ περισσότερα σφάλματα και μικρότερη παραγωγικότητα

Πλάνες

- Αναδρομική συμβατότητα (backward compatibility) $\Rightarrow$ το σύνολο εντολών δεν αλλάζει
 - Αλλά προστίθενται περισσότερες εντολές

σύνολο εντολών x86

Παγίδες

- Οι διαδοχικές λέξεις δεν βρίσκονται σε διαδοχικές διευθύνσεις
 - Αύξηση κατά 4, όχι κατά 1!
- Διατήρηση ενός δείκτη (pointer) προς μια αυτόματη μεταβλητή μετά την επιστροφή της διαδικασίας
 - π.χ., μεταβίβαση του δείκτη μέσω ενός ορίσματος
 - Ο δείκτης γίνεται άκυρος μετά το «άδειασμα» της στοίβας για τη διαδικασία

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

- Σχεδιαστικές αρχές
 1. Η απλότητα ευνοεί την κανονικότητα
 2. Το μικρότερο είναι ταχύτερο
 3. Κάνε τη συνηθισμένη περίπτωση γρήγορη
 4. Η καλή σχεδίαση απαιτεί καλούς συμβιβασμούς
- Επίπεδα λογισμικού/υλικού
 - Μεταγλωττιστής, συμβολομεταφραστής, υλικό
- MIPS: τυπική αρχιτεκτονική συνόλου εντολών RISC
 - σύγκριση με x86

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

- Μέτρηση εκτελέσεων εντολών MIPS σε μετροπρογράμματα
 - Κάνε τη συνηθισμένη περίπτωση γρήγορη
 - Κάνε συμβιβασμούς

Κατηγορία εντολής	Παραδείγματα MIPS	SPEC2006 Int	SPEC2006 FP
Αριθμητικές	add, sub, addi	16%	48%
Μεταφοράς δεδομένων	lw, sw, lb, lbu, lh, lhu, sb, lui	35%	36%
Λογικές	and, or, nor, andi, ori, sll, srl	12%	4%
Διακλάδωσης υπό συνθήκη	beq, bne, slt, slti, sltiu	34%	8%
Άλματος	j, jr, jal	2%	0%